

PISAĆ SIĘ (94) *vb impf*

sie (59), się (42), si(ę) (2).

a jasne (w tym 9 r. błędne znakowanie).

inf pisać się (25). ◇ *praes 2 sg* piszesz się (2). ◇ *3 sg* pisze się (21) [w tym (9): *KłosAlg Fv, BielKron kt, A6* [2 r.], *BudNT przedm b7v, JanNKar E4, E4v, JanNKarKoch D4, F4* może *impers praes od PISAĆ*]. ◇ *2 pl* piszecie się (1). ◇ *3 pl* piszą się (10). ◇ *praet 3 sg m* piśał się (18). ◇ *3 pl m pers* pisali się (8). *subst* pisały się (3). ◇ *fut 1 sg m* będę się piśał (1). ◇ *imp 2 sg* pisz się (1). ◇ *con 3 sg n* by się pisało (1) [może *impers con od PISAĆ*]. ◇ *3 pl m pers* by się piśali (1). *subst* by się pisały (1). ◇ *part praes act* pisząc się (1).

Sł stp s.v. pisać, Cn brak, Linde XVII – XVIII w.

I. W funkcji zwrotnej (70) :

1. Nazywać siebie, używać tytułu, podpisywać się (67) :

pisać się za kogo (3): Tego Bogdaná potym Piotr który fie też zá Woiewodę piśał zarzázał. *BielKron* 391, 358v, 360.

pisać się kim, czym (43): *KromRozm III O6v, Pv*; wiem o tym/ iż fię Pápież Opoką piśze *KrowObr* 13v, 6v, 8, 9v; á krol Władziśław nie ma fie piśać krolem Węgierfkim iedno gubernatore^m/ poki Ládziśław nie doroście *BielKron* 304, 164, 237, 385v, 368, 429v; *RejAp* 38v; *SkarJedn* A8v, 191, 193, 216 [2 r.], 246 (9); Słuchay mię/ bądź kto miedzy podłym gminem/ Bądź fye kto piśze bohátyrřkim fynem *KochPs* 72; Stąd Krolowie Węgierfci długo fię potym piśáli Ladomerfкими y Galatřkimi Krolámi. *StryjKron* 330 *marg*; Ottoman [...] potomkom řwoim y vmocnione páńřtwo y wieczne imię zořtáwił/ iż fie od niego wřzyřłcy Cefarżowie Tureccy Otomany piśżą. *StryjKron* 375, 61, 91, 205, 285 [2 r.], 330 (12); *CzechEp* 326, 333 [2 r.]; *NiemObr* 169; *PapřUp* E4 [2 r.]; *WysKaz* 40; *SarnStat* 1013.

pisać się skąd (4): *RejZwierz* 52 [2 r.]; TEN to Mikołay Rey wyřzedł był s řtárádawnego á poćiwego domu/ ktore záwřdy Reymi zwano/ ktorzy fie záwřdy piśáli z Nagłowic ze wři ziemie Krákowfkiey *RejZwierz* 273v; *StryjKron* 457.

pisać się jak (4): *KrowObr* 12; *BielKron* 298; Afz po piątym Zborze Ian Cárogrocki Biřkup/ [...] piśać fię poczřł Oecumenicus Pátryárchá/ to iefł Generálłki ábo powřzechny Pátryárchá: [...] Aż potym tego Ianá y inne Cárogrockie áby fię tak nie piśali/ Cefarż Phokás vřkromił *SkarJedn* 193; *SarnStat* 1139.

cum inf „być” kim, czym (5): y byłem ia przyřtym/ gdy to Křiężey Pořłowie mawiáli/ że my was Křięża nie znamy/ áni was zá to nie mamy/ czym fye wy być piśżećie? *OrzRozm* 12; przetho chćieli mieć zá krolá á páná řwego Henryká Křiężę Głogowfkie/ [...] który fie też piśał być dziedzicem y panem Polřkim. *BielKron* 369, 269, 370v, 436v.

W połączeniu z N sb (8): *BielKron* 415v; gdy nářtał Grzegorz wielki [...] pokorą řwoią hárdóć Ianá Cárogrockiego řkroćił/ y piśać fię poczřł Gregorius řeruus řeruorum Dei *SkarJedn* 192, 192, 243; *NiemObr* 160; *ActReg* 56; Károlus wielki y ná tytułách řwoich piśał fię *indignus aduocatus Ecceřefiae S. Catholicae*. *SkarKazSej* 681a, 680a *marg*.

W charakterystycznych połączeniach: *pisać się za monarchę* (2), *za wojewodę*; *pisać się biczem bożym*, *biskupem* (4), *c(es)arzem* (4), *dzieńdziejem*, *ekumenikiem*, *grabią*, *gubernatorem*, *jedynowładcą*, *królem* (3), *książęciem* (*księdzem*) (6), *kurfierstem*, *namiestnikiem Chrystusowym*, *opoką*, *panem*, *papieżem* (2), *patryjarchą* (3), *prymasem*, *ślugą* *ślug* *bożych* (4), *strachem świata*, *synem bohatyryjskim*, [jakim] *tytułem* (2), *urzędniki koronnemi*, *wikarym*; *pisać się z Nagłowic*, *z nieba*, *z Kościelca*; *chcieć się pisać*, *jać*, *móc*, *począć* (7).

Szereg: »(nie) zwać (*a. nazywać*) się i (abo, ale, ani) *pisać się*« [szyk 6:1] (7): *KromRozm III O6v*; mało było Biskupowi Rzymkiemu/ iż sie iuz zá dozwolem tego męzoboyce Fokafá Celárzá/ Papieżem názywał y piśał aż sie też potym y Bogiem ziemłkim zwać kazał. *KrowObr 8, 6v*; *SkarJedn 246*; *CzechEp 326, 333*; áby sie iuz Vrzędnicy Wielkiego Księstwa Litewłkiego ináčéy nie zwáli áni piśáli/ iedno Vrzędnicy Koronnemi *SarnStat 1013*.

Żart. (1): Bo sie piśzą [Kościelscy] s Kościelcá/ á ftárfzy S Kościolá/ [...] Lecż by też Strijałzkowi/ pilnie godzić trzebá/ By nie zhárdzyał/ bo czáfem/ piśze sie y z niebá. *RejZwierz 52*.

2. Wpisywać się w rejestr (1) : Synowie też Izraélowi piśáli sie wżyfcy/ y łzli łpotykáć sie z nimi [z *Aramczykami*] *BudBib 3.Reg 20/27*; [Tego dnia gubernator mecki Iouan Tunal piśał sie z rotą swą, nad którą jest kapitanem *DiarPos 243*; [Niemcy] gdy walczyc chćą, dłuęo przedtym w bęben biją, dłuęo sie piśzą, krokiem ku walce ciąęną *SenatDelib 123*].

[*pisać się przed kim*: Tamże na rynku, gdzie sie piśáli, przymował od nich przysięę komisarz królewski ten, przed którym sie piśáli. *DiarPos 243*.]

3. Popisywać się, chwalić się [z czym] (2) : O błędzie ludzki/ o łzałoné dumy: Iáko to łáćno/ piśáć łye z rozumy/ Kiedy po woléy świat mamy/ á głowá Człowieku zdrowá. *KochTr 15*; Boć mi przydzie przed czáfem vyźrzcć łye z świętými: Będęli łye ták piśał z obyczáymi łwými. *PudłFr 55*.

II. W funkcji biernej (24) :

1. Być pisane (16) : tułzę iż y łam świat nie mogłby ogárnáć ksiąg ktoreby sie piśáć mogły *WujNT Ioann 21/25*; AKtá Grodzkie Wiłkié/ które sie poczęły piśáć od śmierci Królá Stephaná/ [...] ápprobiemy *SarnStat 540*.

W przén [czym] (1) : księgi te/ łzami sie piśzą. *SkarŻyw 196*.

a. W przepisach ortograficznych itp. (9) :

pisać się przez co (3): Słowieńłkie [Błóžen] piśze sie przez A/ Błážen od ktorego słowá y teraz mowimy pobłázać *BudNT przedm b7v marg*; á przedsię ináčéy sie nie piśze iedno przez vokaliłz profty. *JanNKar E4v*; *JanNKarKoch G3*.

pisać się czym (1): Lamana Liczba piśze sie dwoiłtemi figurami: wirzchnią y łpodnią *KłosAlg Fv*.

pisać się jak (4): W ięzyku polłkim/ kto chce wyrazić ten dźwięk ktory w wymáwianiu łłów łłyłszemy/ ty litery abo figury muři znać/ ielłiże niechce nowych a polákum nieznaiomych wymyśłáć/ które sie ták piśzą/ [...] a á ą b b b c c [...] *MurzOrt B*; Po tē czásy bowiém záwłże, ták *composita* iáko *simplicia*, dzwon y odzów, etć. iednáko sie piśály. *JanNKar E3*; *JanNKarKoch D4v, F4*.

W połączeniu z nazwą języka, w jakim pisany jest tekst (1): Do tego przydáć sie może Reiełtr, nie Regełtr, Aniól, Ewanielia, etć. nie Angiól, áni Ewángelia. Bo ácz z Láćińłkiego idzie, ále w Polłkim

iuż ná tym mieyscu, odmięnia fie/ g/ w literę/ i/ *consonans*: inřza gdy fie po Lácii pifze. *JanNKar* E4.

b. *O datowaniu* (4) : Kronika, tho iefth/ Hiřtorya Swiátá [...] Od pocřátku Swiátá/ ář do tego roku/ ktory fie pifze 1564. *BielKron kt*; Wywieřli thedy Hiřzpanowie złotá s támtąd tego roku/ ktory fie pifał 1501. *BielKron* 442v, A [2 r.].

2. *Być opisanym* (8) : *CzechEp* 129, 289; Bráćie/ by fię to wřzytko pifać miáło/ Iuř by mi dawno pápięru niezřtáło. *KochFr* 29; Tedi co fie ma potem pifać/ iteras to cas iefł opowiedac. *PaprUp* I; *WujNT Ioann* 21/25.

pisać się o kim, o czym (2): Wiele inych cudow iefł/ ktore fię niepifały o tym řwięty. *Skarřzyw* 463; *WujNT* 391.

Z przytoczeniem (1): Te tedy cřterzy Ewángelie/ dawno przed thym opowiedziáne/ y kxięgi Ezechielowe dowodzą/ w kthorych pierwřfe widzenie ták fie řtofuie á ták pifře: A w pořzodku podobieńřtwo cřterzech řwierzřth *Leop* *2v.

Szereg: »stosować się a pisać się« (1): *Leop* *2v cf *Z przytoczeniem*.

Synonimy: **1.** *mianować się, nazywać się, zwać się*.

Formacje współrdzenne cf **PISACĆ**.